

2022

M.A.

3rd Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 305

Full Marks :50

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा देवनागर्या च समाधेयाः।

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम्-

2 x 2 = 4

क) अवान्तरव्यापारः कः ? उदाहरणं प्रदेयम् ।

ख) कानि प्रमेयाणि ?

ग) मीमांसानुसारं कारणलक्षणं व्याख्येयम् ।

2. वाक्यद्वयं व्याख्येयम्-

2 x 4 = 8

क) त्रिविधा चास्य शास्त्रस्य प्रवृत्तिः ।

ख) साधकतमं करणम् ।

ग) अयुतसिद्धयोः सम्बन्धः समवायः ।

(Turn Over)

3. एकः प्रश्नः समाधेयः-

1 x 8 = 8

क) किं नाम अनुमानम् ? का च व्याप्तिस्तत्र ? मैत्रीतनयत्व-श्यामत्वयोरित्यत्र व्याप्तिरस्ति न वा विचार्यताम् ।

ख) प्रमा का ? प्रत्यक्षप्रमा वा का ? सा कति विधा? के च ते ? बौद्धैः कीदृशी प्रत्यक्षप्रमा न स्वीक्रियते कथञ्च ।

4. प्रश्नद्वयं समाधेयम्-

2 x 2 = 4

क) साध्यवदन्यस्मिन्नसम्बन्धः इत्यस्य कोऽर्थः ?

ख) सोदाहरणं प्रतियोगिनिरूपणं कार्यम् ।

ग) भाषापरिच्छेदशब्दस्य कोऽर्थः ? अस्य नामान्तरं किम् ?

5. यथानिर्देशं द्वयं साधनीयम्-

2 x 4 = 8

क) द्रव्यं गुणकर्मान्यत्वविशिष्टसत्त्वात् – इत्यत्र सिद्धान्तलक्षणसंगतिर्विधेया

ख) येन सम्बन्धेन हेतुना तेनैव सम्बन्धेन साध्यवदन्यावृत्तित्वं बोध्यम्-व्याख्यायताम् ।

ग) गुणवान् द्रव्यत्वात्- इत्यत्र सिद्धान्तलक्षणस्याव्याप्तिः प्रदर्शयताम् ।

6. एकः प्रश्नः समाधेयः-

1 x 8 = 8

क) व्याप्तेः प्रथमलक्षणं किम् ? तत्परित्यागे को हेतुः ?

ख) रूपत्वव्याप्यजातित्वान् पृथिवीत्वात्- इत्यत्र व्याप्तेः द्वितीयलक्षणस्य समन्वयः कार्यः ।

(Internal Assessment :10 marks)

समाप्तम्